

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 23-33. - Kiadóhivatal, kölcsönkönyvtár és fegyiroda: Aradi ucca 6. Telefon: 13-06. - Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 26-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged

Péntek, 1932 május 13
Ara 16 fillér
VIII. évfolyam, 109. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20 vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő. - Egyes szám ára hétköznapi 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tarifája szerint. Megjelentek hétfő kivételével naponta reggel

A muzeum

A szegedi muzeum a milléniumnak abban a ragyogó hangulatában épült, amelynek tudatalattiságában ott lappangott az az érzés, hogy *ilyen is legyen* és hogy megmutassuk, hogy *nekünk erre is telik*. A mostan élők-ről, a mai vezetőkről, a városatyákról, a toronyalattiakról és Szeged közéletének egyéb reprezentánsairól visszakövetkeztetve az elköltöztökre, minden kegyelet mellett sem hihetjük azt, hogy a muzeum olyan szívügyük lett volna, mint teszem azt, a borfogyasztási adó. Megépítésével egy erkölcsi kötelezettséget róttak le önmagukkal és az országgal szemben, de tovább a muzeum az eltelt évtizedek alatt nem nagyon foglalkoztatta őket. A lefolyt közel négy évtized alatt a szegedi közgyűlésen a színház legalább huszonöt-ször annyi energiát emésztett meg, mint amennyit a muzeumra elpazaroltak.

A kritika szava azonban ne illesse az elköltöztöket. Abban az időben Magyarországon még az egész muzeumi ügy gyermekcipőben járt és Szeged dicséretes módon egyike volt a legszűkebb városoknak, amely állandó otthont temetett könyvtárának és muzeumának. Kicsit szűket, kicsit alkalmatlant, a fejlődés lehetőségével nem számolót, de mindenesetre áldozott valamit. Szolgáljon azoknak mentiségére, akik ezt az áldozatot meghozták, hogy itt a régészeti és kulturális emlékekben nagyon szegény Alföldön, ahol a multban még a házakat is csak egy emberöltőre építették, nem számíthattak arra, hogy bizonyos vonatkozásokban nemcsak Magyarországnak, de egész Európának leggazdagabb régészeti anyaga fog Szegeden összegyűlni. Nem sejtették, hogy a tiszai partok és az alföldi homok takarója alól a jazigoktól a honfoglalás idejéig a népvándorláskori leleteknek olyan tömege fog előkerülni, hogy alkalmas lesz egész korokra vonatkozó kulturális ismereteink megváltoztatására.

De mikor ez lassankint beleérik a tudományos világ köztudatába és egyre nagyobb érdeklődés fordul a szegedi muzeum megbecsülhetetlen értékű kincsei felé, ugyanakkor sajnálattal kell megállapítani, hogy a muzeum elérkezett minden vonatkozásban teljesítőképességének határához. Az ásatások eredményeitől felajzott érdeklődés nem nyerhet kielégülést, mert ami kikerül a föld alól, azt hely hiányában rögtön ládába kell temetni. Pénz pedig nincsen se az ásatások folytatására, se pedig a többi gyűjtemények és a könyvtár fejlesztésére. Mai állapotában a szegedi muzeum lassu, de feltartóztatlan sorvadásra van ítélve.

Tudjuk nagyon jól, hogy szegények vagyunk és eszünk ágában sincs, hogy fellengzős terveket dobjunk cél és értelem nélkül a közvéleménybe. Arról, hogy a jelen pillanatban végrehajtsuk a muzeum kibővítésének öt-hat év előtti elkészített terveit, vagy hogy olyan otthont teremtsünk Szeged belső értékre leggazdagabb közintézményének, aminőt nyújtott a szerencsés öröklés folytán Debrecen a Déri-muzeumban a maga gyűjteményeinek, ma szó sem lehet. De éppen most, mikor tömegek fordulnak meg Szegeden, amelyek mind látni akarják a szegedi muzeumot, mikor látjuk, hogy vasárnaponként a templom után az alsóvárosi és tanyai magyaroknak milyen zárán-dóklása indul meg a »kulturpalota«-ba, egy

kis szeretettel és megértéssel gondoskodni lehetne róla, hogy a kulturának aranytollu főjegyzőnk szerint az ezüstösen kanyargó Tisza mellett épült végvára legalább a szűkös keretekben is teljesíteni tudja nép- és nemzet-nevelő hivatását.

Hiszen foglalkozott ezzel a kérdéssel egy-két esztendő előtt a város közgyűlése és határozatilag kimondotta, hogy a várnak azt a maradékát, amelyben most ágyuk helyett a hosszúlépések ütegei vonulnak fel, átadja muzeumnak. Még ötezer pengőt is megszávozott a közgyűlés arra a célra, hogy a romot ideiglenesen muzeális célokra adaptálni lehessen. Így maga a főépület is tehermentesült volna, mert a kömelek egy részét, melyek a szuterén folyosóit foglalják el, külföldi muzeumok mintájára, a két épület közötti pázsiton lehetett volna elhelyezni. De hát lelkes bizottsági tagok terveznek és spric-cerező tisztviselők végeznek. A határozatot megfellebbezték, a végrehajtást kitolták s a miniszter döntése olyan időpontban érkezett meg, mikor már takarékos-sági járvány szele elfújta azt a szolgát, akire szükség lett volna, hogy őre és gondozója legyen a muzeumhoz tartozó, de

tőle különálló épületnek. A várrom tehát a muzeumot illeti meg, de a muzeum nem tudja birtokba venni, mert nincsen embere. A kin-csek pedig továbbra is ládába vándorolnak.

Nem hisszük, hogy azok a bizottsági ta-gok, akik annak idején a muzeumot ehhez a bővítési lehetőséghez hozzá akarták juttatni, ne találánának módot és megoldást ennek a nehézségnek elhárítására és azt sem hisszük, hogy a polgármester, ha tudomást szerez a muzeumnak erről a bajáról, a város nagy-számu Jánosai közül egyet ne tudna átlen-gedni a kulturpalotának. Csak ugy rövid uton, esetleg kölcsönképpen, új állás szervezése nél-kül, ami elől most a belügyminiszter elzár-kózik.

Tudjuk, a szegénység nagy akadály. Tud-juk azt is, hogy aki rossz viszonyok közé kerül, megelőző kulturális igényeit szorítja meg. Így van ez magánosoknál, közületeknél és városoknál is. De azért a kulturát szeretni még a szegénységben is lehet. És mikor nem arról van szó, hogy olyan milliókat áldoz-zunk a kulturára, amelyek nincsenek, ha-nem csak hozzáférhetővé akarjuk tenni azt, ami már megvan, akkor méltán elvárhatjuk, hogy Szeged városa teljesítse a kötelességét.

Éles ellenzéki kritikák a tízéves kormányzati rendszer gazdálkodásairól

A parlament 12 órás ülésén folytatja a költségvetési vitát

Budapest, május 12. A képviselőház mai ülé-sének elején Petracsek Lajosnak a tízórás ülés-ek tartására vonatkozó indítványa felett za-vaztak. A többség az indítványt elfogadta. A költ-ségvetést tehát délelőtt 10 órától este 10 óráig tárgyalták.

Az első felszólaló Farkas Tibor. A pénzügy-mi-niszter programja nem lehet alkalmas arra, hogy azon az alapon együtt dolgozhassanak. A pénzügy-miniszter frázisokat hangoztatott. Tegyük vizsgál-lat tárgyává az üzemek költségvetését. Különben ki egy tíz-negyven bizottságot, ez vizsgálja meg az üzemeket és a törvényhozás csak ezután dön-tson az üzemek költségvetéséről. Helyteleníti, hogy a törvényhozás nem tudja azt, milyen ka-pcsolatban áll a kormány a bankokkal.

— Bethlen István Treuga Deit kíván. Meg kell állapítani, hogy az ellenzék eddig is nagyon tü-relmes volt a kormánnyal szemben és bizonyos részvétellel nézte a kormányt. A kormány eddigi ténykedése nem nyújt alapot arra, hogy az ellen-zék bárkinek is kedve legyen együttműködésre a mostani vezetés mellett.

Nincs remény a kibontakozásra.

— Annak, hogy az országban más közállapotok álljanak elő, két előfeltétele van. Az egyik, hogy olyan vezetők álljanak az ország élén, akik iránt bizalommal viselhető az ország népe, a másik pedig az, hogy lefele minden közéleti tényezőből egy tisztult, új szellem hasson át.

Tóth Pál egészségügyi kérdésekkel foglalkozott. A Társadalombiztosító erkölcsi és anyagi tekin-telben csődöt mondott. Nagyobb fontosságú azon-ban a Társadalombiztosító erkölcsi csődje, miután a szeretet teljesen kihullott belőle. Ma po-kozott ebből az intézményből, amelyből me-ny-országot kívántunk a szegény ember részére te-remteni. Az elkeseredés egyik főoka, hogy a tul-méretezett bürokratizmus kijárássokat és kellemet-lenségeket okoz az odairányítottaknak. Hivatalnok-i szellem vonult be az orvosi karba. Határozati javaslatot nyújtott be, hogy

kormány gondoskodjék a szegény orvos-

választás bevezetésére szükséges intézke-désekről.

Gróf Sigray Antal: Az ország nem optimista, vagy pesszimista nyilatkozatokat, hanem eszele-keket vár. A kormányban, amelyben megvolt a heroizmus, hogy a Bethlen-kormány által elrontott gazdasági helyzetben az ország kormányzását át-vegye, legyen meg a bátorság megtenni azokat az intézkedéseket kifelé is, befelé is, amelyek az or-szág gazdasági és politikai terén való fellendü-lését egyedül és kizárólag segíthetik elő.

Homonnay Tivadar: A mult hajra gazdálkodása-val szemben ma takarékosági düh tombol. Helyes a takarékoság, csak annak sorrendjét nem he-lyesli az ő pártja.

Györki Imre: Reflektál Homonnay Tivadar be-szédére, aki teljesen elítélte a tízéves kormá-nyzatot, mégis elfogadta a költségvetést. Amíg a kormány a tisztviselői fizetésekhez három-négy-szer is hozzányúlt, az álláshalmozások terén nem történt semmi. A költségvetés nem reális. Elke-rülhetetlen a politikai rendszerváltozás, aminek előfeltétele a tiszta választójog és az új választás. Bethlen István legutolsó demagógiája az volt, am-ikor az ideiglenes államfő kezébe 1931 július 21-én a parlament megnyitáskor nagy alkotásokat ígérő beszédet adtak ugyanakkor, amikor az államkasz-sza már üres volt. A költségvetést nem fogadja el.

A következő felszólaló Herczeg Béla.

Szünet után

Herczeg Béla a mezőgazdaság helyzetével foglal-kozott. A föld terheit — mondotta — arányo-sítani kell a jövedelmezőséggel. Azt fejtette az-után, hogy a belföldi löke érdeke, hogy ré-z-vegyen a nemzeti vagyon veszteségeiben. Bűn volna, ha a tőke elutasítaná a tőle megkívánt áldozat-készséget.

Báró Kray Zoltán a kormány politikáját bí-rálta. Negativumnak mondotta a tisztviselői fi-zetéscsökkentéseket. A helyzetet kétségessnek mon-dotta és úgy véli, hogy a pénzügyi egyensúlyt nem sikerült majli biztosítani. A kormány kiméli a nagy-